

VOORBEREIDING, BETRACHTING EN NABETRACHTING
VAN HET HEILIG AVONDMAAL

Door

Charles Drelincourt (1595-1669),
predikant te Parijs,

STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2004

TOELICHTING

In de zeventiende eeuw werd een boekje samengesteld uit verschillende geschriften van diverse predikanten. De titel van dit boekje luidt: *'t Recht gebruik van des Heeren Heiligen Avondmaal.*

Er waren geschriften in opgenomen van predikanten uit Frankrijk als: C. Drelincourt, M. le Faucheur, G. Cheron, de la Nouë, Piere du Moulin (de oudere én de jongere), en nog een aantal Nederlanders: Fransiscus Ridderus, Simon Simonides, Willem Teelinck.

Het boekje handelde op een eenvoudige wijze over allerlei zaken aangaande het Heilig Avondmaal. Er staan gebeden, samenspraken, onderrichtingen in en dat alles op een zéér eenvoudige en heldere wijze.

Eén van de schrijvers is Charles Drelincourt, (1595-1669), predikant te Parijs. Drelincourt wist uit ervaring wat kruis en verdrukking, vervolging en verlating was. Maar hij wist ook hoe de alles overtreffende liefde van Christus alle verdrukkingen kan verzoeten met Zijn gemeenschap en tegenwoordigheid.

Zijn meditaties ademen een sfeer van liefde en geloof in de grootste noden.

Van Drelincourt werd in Nederland o.a. gepubliceerd: Kort begrip der verschillen; Dordt, 1649; Vertrouwingen tegen de verschrikkingen des doods; Amsterdam 1694.

De gebeden en meditaties van Drelincourt worden in deze brochure opnieuw uitgegeven.

De eerste twee overdenkingen van Drelincourt werden reeds eerder uitgegeven bij LECTORUM SALUTEM te Rotterdam.

VOORBEREIDING VOOR HET AVONDMAAL

Eerste overdenking

Mijn Heere en mijn God, U nodigt mij door Uw genade tot de heilige maaltijd van Uw eniggeboren Zoon, mijn Zaligmaker, Jezus Christus. Maar als ik overdenk Wie U bent en wie ik ben, hoe rijk en kostelijk de goederen zijn die U bereid hebt, en hoe gering de bekwaamheid die ik heb om deze te ontvangen, dan is mijn ziel beangst en ik beef bij het naderen tot Uw grote heerlijkheid. *Bij U, o Heere, is de gerechtigheid, maar bij mij de beschaamdheid des aangezichts*, Dan. 9:7. Want U bewoont een ontoegankelijk licht, 1 Tim. 6:16, en ik ben verzonken in een afgrond van duisternissen, Openb. 4:8. U bent de Heilige der heiligen en de Heiligheid Zelf en ik ben niet anders dan onreinheid; van de voetzool af tot het hoofd toe is er niets gezonds, Jes.1:6. De wereld heeft mij bedorven; mijn vlees heeft mij verleid, en de satan heeft mij geheel verwond. *Zie, op Uw heiligen zou U niet vertrouwen en de hemelen zijn niet zuiver in Uw ogen*, Job 15:15, hoeveel gruwelijker en stinkender zal ik zijn, ik, ellendig mens die ik ben, die het onrecht indrink als water, v.16. Indien de serafijnen, die branden van ijver en vurigheid tot Uw dienst, Jes. 6:2, zich verbergen voor Uw aangezicht, met welk een stoutmoedigheid zal ik daar durven verschijnen, ik die flauw ben in ijver en lauw in mijn gebeden, die mij niet begeef tot Uw dienst dan uit gewoonte en die meer genegen ben tot de dingen dezer wereld dan wel tot bevordering van Uw eer?

De heilige apostel Petrus achtte zich niet waardig in één scheepje te zijn met de Zoon van God; want toen hij de kracht van Zijn Godheid bekend had, riep hij uit: *Heere, ga uit van mij, want ik ben een zondig mens*, Luk 5:8. En ik, Heere, die de grootste der zondaren ben, zal ik aangaan om te zitten aan Zijn tafel om mij te verzadigen met Zijn wellusten en mij één lichaam te maken met Hem?

De heilige Johannes de Doper, de grootste onder die van vrouwen geboren zijn, en die U van 's moeders lijf aan vervuld had met de Heilige Geest, achtte zich niet waardig nederbukkende de riem Uwer schoenen te ontbinden, Mark 1:7. En ik, die de snoodste onder alle schepselen ben, ik, die van de buik aan een overtreder ben genaamd, Jes. 48:8, en wiens leven niets is dan een keten van ongerechtigheid, zal ik mij verheffen tot de hemel om daar aan te raken de Koning der ere en Hem in te halen in het huis van mijn ziel? Ik, die bedekt ben met onreinheden en zoveel gruwelijke zonden, zal ik verschijnen aan deze heilige maaltijd, waarbij de engelen staan als gediensstige geesten die tot dienst uitgezonden worden om dergenen wil die de zaligheid beërven zullen, Hebr. 1:14? Daar, waar God vooraanzit als Meester van de maaltijd, waar de spijs en drank is het vlees en bloed van de Zoon? Zal ik dat onbevleete Lam, 1 Petr. 1:19, aanschouwen met onkuise ogen, vol bedrieglijk lonken? Zal ik het Brood der machtigen aanraken met mijn onreine lippen, Ps. 78:25; Jes. 6:5, en een leugenachtige mond? Of zal ik de Koning der koningen herbergen in een varkenskot, in een hart vervuld met vuile begeerlijkheid?

Ik herinner mij, Heere, dat U, toen U de Joodse hoogtijden instelde, dit gebod gaf: Niemand zal ledig voor Mijn aangezicht verschijnen, Deut.16:16. Op deze hoogtijdag der christenen, waartoe U ons roept door het geluid van de bazuin van het Evangelie, niet om ons te doen gedenken de lichamelijke verlossing uit Egypte, maar om te

houden de gedachtenis van de geestelijke verlossing van de zonde, de dood en de hel; niet om voor U te eten de eerste vruchten van het land van Kana in, Lev.2:14, maar om te smaken de eerste liefelijkheden van het hemelse Jeruzalem; niet om te verschijnen als vreemdelingen, maar als medeburgers der heiligen, metgezellen der engelen en huisgenoten Gods, Ef. 2:19. Zult U mij (zeg ik) Heere, ontvangen op deze voor-treffelijke dag, mij, die zonder Godsvrucht ben; die zonder ijver, zonder liefde en zonder goede werken ben? In dezelfde wet van Mozes, Num. 19:11, was het degene die een dode aangeraakt had, verboden te komen tot het altaar waar de offeranden opgeofferd werden, die maar voorbeelden waren van die offerande, die Jezus Christus Gode geofferd heeft tot vergeving van onze misdaden, Hebr. 9:23, 26, 28. En zou het mij dan onder het Evangelie toegestaan zijn te komen tot de tafel, waar de gekruiste Jezus Christus Zich mij aanbiedt met al Zijn weldaden? Mij, zeg ik, die zich zonder ophouden bekommert met dode werken, Hebr. 9:14, in plaats van de levende God te dienen, en die zelfs dood ben door mijn zonden en misdaden, Ef. 2:1, zonder een oprecht behagen of werkzaamheid wat de geestelijke en hemelse dingen aangaat?

Ach Heere, mijn God, ik word van twee zijden gedrongen: want als ik mij van deze heilige tafel onthoud, zo ben ik mijn Zaligmaker ongehoorzaam, Die mij gebiedt Zijn dood te verkondigen totdat Hij komt, 1 Kor. 11:26. Ik vervreemd mij dan van de Oorsprong des Levens, ik verzaak de zegelen des verbonds, en de panden van Uw liefde, 2 Kor. 1:22, en indien ik daar onwaardig toega, 1 Kor.11:27, zo vrees ik mij een verdoemenis te eten en te drinken en verschrikkelijke oordelen op mij te halen. Want indien het vuur, dat van God afkwam, Nadab en Abihu verstikte omdat zij met een vreemd vuur voor God waren gekomen, zal God, Die een verterend vuur is, Hebr. 12:29, mij niet verslinden indien ik Hem genaak met het vuur der twisting en met de vlammen mijner begeerlijkheden?

Als de Bethsemieten met de dood gestraft werden omdat ze in de ark des verbond hadden gezien, zal ik mij de eeuwige dood en vloek dan niet schuldig maken als ik met boze ogen en besmette handen begin te aanschouwen en aan te raken Jezus Christus, de Zoon van de levende God, in Welke verborgen zijn al de schatten der wijsheid en der kennis. Kol. 2: 3.

Indien degene die zonder bruiloftskleed aan de tafel der koninklijke maaltijd gezeten was, geworpen werd in de buitenste duisternis alwaar wening en knersing der tanden is, Matth. 22: 13, dan vrees ik, indien ik tot deze maaltijd van de Koning der koningen ga, geworpen te worden in de eeuwige pijn van het helse vuur. Want ik heb het bruiloftskleed niet aan en ben niet alleen zonder versiering van gerechtigheid en onnozelheid, maar wat erger is, ik sleep noch de ketenen der ongerechtigheid en de vodden van de oude mens met mij mee. Ik draag het beeld des duivels en het teken der hel. *O Heere, wilt Gij acht nemen op de ongerechtigheden, wie zal bestaan? Maar bij U is vergeving, opdat Gij gevreesd worde*, Psalm 130: 3,4. Bij de Heere onze God zijn de barmhartigheden en vergeving, hoewel wij tegen Hem gerebelleerd hebben. Maar, daar de zonde meerder geworden is, daar is Uw genade o goede God, te overvloediger geweest. Romeinen 5:20. In mijzelf neergeslagen zijnde, staat ik in U en door U, Klaaglied. van Jeremia 3:18. Ik ben geheel verslagen als ik denk aan verschrikkelijkheid van al mijn zonde. Maar hetgeen mij troost, is dat Uw meedogendheid niet teneinde zijn, Psalm 77: 9. *En dat Jezus Christus gekomen is, niet om de rechtvaardigen te roepen, maar de zondaren tot bekering*. Matth. 9: 13. *O Heere, Uw goedertierenheid is tot in de hemelen, Uw waarheid tot de bovenste wolken toe*. Zal 56: 5. Gelijk gij mij door uw goedheid uw weldaden geeft, zo steelt gij ook

door uw wijsheid mee het midden leren om die tot zaligheid te ontvangen.

Wel is waar, dat ik van mijzelf leeg ben van alle goed, maar zelfs het ingaan in Uw huis is o Heere, een zee van rijkdom. Ik zal putten uit Uw schatten en dan mijn offeranden doen. Zo zal ik met uw knecht David zeggen: *het is alles van U, en wij geven het uit uw hand*, 1 Kron. 29: 14. Ik ben dood in mijn misdaden en zonden. Maar Heere, ik geef de moed daarom niet verloren. Want het brood dat Gij mij bereid hebt, is niet alleen om het leven te versterken, maar ook om doden op te wekken. Het is Jezus Christus, Johannes 6: 51. *Hij is de opstanding en het Leven. Hij is het die doden doet leven en roept de dingen die niet zijn alsof ze er waren.* Romeinen 4:17.

Nadab en Abihu offerden U een vreemd vuur en verheugden zich in die vlam. Lev. 1. Maar ik Heere, verfoei mij in het stof en as. Ik wens dat mijn ogen springaders van tranen waren om de gloed van zonden uit te wissen. En ik kom tot U om die te verdrinken in de vloed van Uw barmhartigheden. De inwoners van Beth-Semes hadden geen vrijheid om in de ark te kijken. Maar ik heb een uitdrukkelijk bevel om te aanschouwen Jezus Christus Die het Beeld van de onzienlijke God is. Het Afschijnsel van Zijn heerlijkheid en het uitgedrukte beeld van de Persoon des Vaders. En Gij wilt niet alleen dat ik als in een spiegel 's Heeren heerlijkheid zal aanschouwen met onbedekt aangezicht, maar ook dat ik Hem zal aanraken, dat ik Hem zal omhelzen en in mijn hart herbergen. Ik bekend dat ik jammerlijk, ellendig, arm, blind en naakt ben. Maar ik wil de raad volgen die mijn Zaligmaker aan de gemeente van Laodicéa gaf. Ik zal van Hem kopen, goud in het vuur beproefd, opdat ik rijk mag worden. En witte klederen opdat ik bekleed mag worden en de schande mijner naaktheid niet gezien wordt. En ogenzalf opdat ik mag zien. Wanneer ik de armste mens van de wereld zou zijn, kan ik dit nochtans kopen, want de geestelijke goederen worden verkocht zonder geld, en om niet. O Heere Jezus, Gij Die mij meeste geeft, zult het minste mij niet weigeren, Romeinen 8: 32. Omdat U mij nodigt tot Uw maaltijd, daar U voor Mij Uw hart geopend hebt en de verborgenheden van Uw liefde hebt doen kennen, zo zult U mij ook een verandering van kleding geven, niet gehaald van Uw vijanden, zoals dit het geval was met wat Simson aan de Filistijnen gaf, Richt. 14:19, maar genomen van Uzelf, zoals het was met wat Jonathan aan David gaf, 1 Sam. 18:4, die hij beminde als zijn ziel. Want U bent ook de HEERE, onze gerechtigheid, Jer. 23:6 en 33:16. En U bent ons van God geworden wijsheid, rechtvaardigheid, heiligmaking en verlossing 1 Kor. 1:30.

Het gaat niet met deze heilige maaltijd die onze Zaligmaker bereidt als met die van Simon de Farizeër, waar geen water was om Zijn voeten te wassen, noch olie om Zijn hoofd te zalven, Luk 7:44. Maar zoals bij het eerste Avondmaal Jezus Christus de voeten van Zijn discipelen waste en afdroogde met de linnen doek waarmee Hij omgord was, Joh. 13:5, zo wast Hij onze voeten als Hij ons het Avondmaal uitdeelt, maakt ze nat met Zijn bloed en droogt ze met Zijn blinkende zijden sluier, welke is de rechtvaardig-making der heiligen, Openb.19:8.

Is het waar dat David eertijds Mefiboseth barmhartigheid bewees, en, hoewel hij mismaakt was en met beide voeten hinkte, hem evenwel aan zijn tafel deed eten met de kinderen van de koning om Jonathans wil, zijn trouwe vriend, 2 Sam. 9:7, veel meer, Heere, hoewel mijn zonden mij mismaakt hebben gemaakt en ik mank ga in de wegen van uw geboden, hinkende aan beide zijden, zoals ik nu eens vervoerd ben door verkeerde vreze en dan door dwaze hoop, dartel in voorspoed en ongeduldig in tegenspoed, zo zult U mij niettemin ontvangen aan Uw tafel en zult U mij te eten geven met de kinderen van de Koning der koningen, daar ik een kind ben van Hem,

Die U bemint en in Wie U van alle eeuwigheid Uw welbehagen hebt, Matth.3:17. Ik weet wel, dat ik mismaakter ben dan Mefiboseth was, maar U bent ook barmhartiger dan David en ik ben meer verenigd met Jezus Christus dan Mefiboseth met Jonathan was; want ik ben Zijn broeder, Zijn kind, Zijn bruid en een lid van Zijn lichaam, zijnde vlees van Zijn vlees en been van Zijn benen, Ef. 5:30.

Ik zal niet vluchten zoals Adam deed, hoewel ik naakt ben, Gen. 3:10, want God is niet minder machtig dan barmhartig om mijn naaktheid te bedekken met de wol van het Onbevleete Lam, 1 Petr. 1:19. Van de gerechtigheid en de onnozelheid van mijn Zaligmaker zal Hij mij een kleed des heils maken en een rok der gerechtigheid, Jes. 61:10.

Ik zal de moed niet opgeven al bevind ik mij besmet, want God is een fontein des heils, Jes. 12:3, en uit de zijde van Jezus Christus vliet bloed en water, Joh. 19:34. Die mij vrijgekocht heeft, zal mij reinigen, 1 Joh. 1:7. Ik zal de moed niet opgeven omdat ik zie dat ik arm ben, want God is de Heere des aardrijks, Psalm 24:1, en Hij opent Zijn schatkamers voor de armsten der wereld, Jak 2:5. Ook niet omdat ik voel dat ik ziek ben, want Jezus Christus geneest allerhande ziekten en kwalen, Jes. 53:4, en Zijn dierbaar bloed is niet alleen een verkwikkende drank voor de gezonden maar ook een genezende drank voor de zieken, 1 Petr. 2:24.

Ja het is zelfs zo, dat, als ik zonder ziekte was, het bloed van de Zaligmaker mij onnodig zou zijn, want die gezond zijn, hebben de Medicijnmeester niet van node, maar die ziek zijn, Matth. 9:12.

Maar Heere, daar U mij zo vriendelijk onthaalt en niet toelaat, dat ik tegen Uw goedheid ondankbaar zij, of dat ik Uw gunst in lictzinnigheid zou misbruiken, Deut. 32:15, daar U mij roept, niet als Mozes midden uit de brandende bos, Ex. 3:2, maar midden uit de vlam Uwer liefde, en daar U mij niet alleen toespreekt over de verlossing Israëls, maar mijn eeuwige verlossing ook wilt verzegelen en mij ook wilt geven de panden van het erfdeel dat mij bereid is eer de grond van de wereld gelegd was, Ef. 1:4, geef mij dan uit te kunnen trekken de schoenen van mijn zonden, geef mij genade om mijn aardse genegenheden en onredelijke begeerten te kunnen afleggen, Kol. 3:5.

Ruk uit mijn hart de haat, de afgunst, de wraak, de gierigheid, de hoogmoed en de begeerte tot ijdele eer. Neem daaruit weg de wereldse liefde, de eigenliefde, de ijdelheid dezer eeuw en de vuile lustziekte. Geef mij, dat ik mijn ziel kwel vanwege zoveel zonden die ik begaan heb, Jac. 4:9. Geef mij die heilige droefheid naar God, die een onberouwelijke bekering werkt tot de zaligheid, 2 Kor. 7:10.

Geef mij de nagelen van een ernstig berouw, opdat ik al mijn begeerlijkheden daarmee moge hechten aan het kruis van mijn Zaligmaker. Dat de boetvaardige smart zou zijn als de speer, die het lichaam en het hart van deze oude mens doorbore. En daar er een onbarmhartig oordeel zal gaan over degene die geen barmhartigheid gedaan heeft, Jak 2:13, bekleed mij met de innerlijke bewegingen der barmhartigheid, goedertierenheid, ootmoedigheid, zachtmoedigheid, en lankmoedigheid, en met een lankmoedige geest. Gord mij aan met liefde, die de band der volmaaktheid is, Kol. 3:12, 13, 14. Is het, dat er enigen zijn die mij iets misdadan hebben, zoals Jezus Christus mij genadig al mijn misdaden vergeven heeft, dat ik eveneens zo doe. En als ik mijn naaste in enig ding vertoornd mocht hebben, dat ik hem met woorden en metterdaad gewillig genoegdoening geve.

Och mijn God, ik gevoel mij nog zeer lauw en flauw te zijn, maar zend van de hemel

enige engelen, die met de gloeiende kolen van Uw altaar mijn hart en mijn lippen reinigen, Jes. 6:6, en in mij ontsteken het vuur van een ware ijver en een oprechte liefde. Dat ik mijn hart gereinigd mocht hebben van een kwade consciëntie, en het lichaam gewassen met rein water, Hebr. 10:22. Dat ik mijn handen in onschuld wasse, al eer dat ik ga om Uw altaar te omringen, Ps. 26:6. Dat ik mij mocht haasten om mijn bruiloftsklederen aan te trekken, daar de maaltijd bereid is, Matth. 22:8.

O Heere! mijn ziel versmacht en mijn geest bezwijkt in mij, Ps. 143:4. Hoe meer ik drink van de wateren van deze wereld, hoe groter mijn dorst wordt. Er is niets in deze wereld dat mijn hart vervullen kan, noch mijn lusten verzadigen. Hoe meer eer, rijkdommen en vleeselijke wellusten ik bezit, hoe leger en begeriger mijn ziel is. Maar U, Heere, hebt een levend water, waarvan iemand, als hij ervan drinkt, nimmermeer zal dorsten, Joh. 4:14. *En U bent het Brood des Levens, waarvan, wie ervan eet, eeuwig zal leven,* Joh. 6:35, 51. Geef mij dan een honger en dorst naar de gerechtigheid, opdat ik verzadigd worde, Matth. 5:6. Geef mij van dat levende water, opdat mij niet meer dorste, Joh. 4:15.

Ik weet wel dat de put diep is, maar geef mij, Heere, het vat om daaruit te putten, of geef mij, dat ik daarin mag baden en mij in Uw genade dompelen. Dit Brood des Levens is wel ver van mij, want het is in de hemel, en ik ben op de aarde. Maar, Heere, U zult mij geven de vleugelen van het geloof, opdat ik met de menigte der Goddelijke arenden mijn vlucht moge nemen tot de gekruiste Jezus Christus, Matth. 24:28, om mij met Zijn vlees en bloed te voeden, in de verwachting, dat ik veranderd worde naar Zijn beeld, 2 Petr. 1:4, en deelachtig gemaakt Zijn Goddelijke eigenschappen.

Tweede overdenking

De Opperste Wijsheid heeft haar tafel toegericht. Zij heeft Haar spijsz bereid en Haar wijn toegemaakt. Zij nodigt mij te eten van Haar brood en te drinken van Haar toegemaakte wijn, Spr. 9:2.

Mijn ziel is zo walgelijk door de lusten van dit leven, dat ze honger noch dorst naar gerechtigheid heeft. En al zou het zijn dat ze er naar hongerde of dorstte, zo is ze evenwel in een veel te slechte toestand om aan de Koninklijke maaltijd te verschijnen. Zij is te besmet om een zo uitnemende spijsz en een zo kostelijke drank te ontvangen. Gedurende de onderhouding van de wet van Mozes werden de toonbroden alleen gelegd op zuivere vaten, Lev. 24:6, en zou onder de zuiverheid van het Evangelie Jezus Christus, Die het Brood des Levens is, kunnen ontvangen worden in een gemoed, besmet met zonden en dat overvloeit van vuile begeerlijkheden?

De inzettingen van onze God zijn het patroon van Zijn heilige werkingen. Hij verbiedt ons het heilige de honden te geven, of paarden voor de zwijnen te werpen, Matth. 7:6, en zou Hij Zijn Zoon geven, Die de Heilige der heiligen is, en de uitgekozen en kostelijke Steen, aan mij, ellendige zondaar, die mijn God zo dikwijls beloofd heb heilig te leven en telkens weergekeerd ben tot de vuilheid van mijn misdaden, zoals de hond, die weerkeert tot zijn uitbraaksel, en als de gewassen zeug die weerkeert tot de wenteling in het slijk, 2 Petr. 2:22.

Ons Pascha is voor ons geslacht, namelijk Christus, 1 Kor. 5:7. Maar hoe zal ik dit feest houden, want ik ben onbesneden van hart en van oren, Hand. 7:51. Ik heb de gordel van matigheid en kuisheid niet. Ik heb de staf des geloofs niet, die krachtig is door de liefde, Gal. 5:6, noch voeten, geschoeid met de bereidheid van het Evangelie des vredes, Ef. 6:15.

Ik proef de bitterheid van de zonden niet zoals het behoort. Ik heb de ongezuurde broden der oprechtheid en der waarheid niet, 1 Kor. 5:8. Ik ben geheel opgeblazen van hoogmoed en vervuld met de oude zuurdesem der kwaadheid en der boosheid.

De hoofdman over honderd, die een zo levendig geloof had dat Jezus Christus met Zijn heilige mond betuigde zulk een geloof in Israël niet gevonden te hebben, Matth. 8:10, zei tot deze Zaligmaker: Ik ben niet waardig dat Gij onder mijn dak zoudt inkomen. En ik, Heere, die met wantrouwen en ongeloof vervuld ben, zal ik mij waard achten, dat U in mijn hart komt?

De arme Kanaänese vrouw begeerde maar op te rapen de kruimeltjes die onder haars meesters tafel vielen, Matth. 15:27, en ik, Heere, zal ik de vrijpostigheid nemen om aan Uw tafel te zitten en het brood Uwer kinderen te eten?

Och Heere! ik vrees, als ik onwaardig van dit Brood eet en van deze beker drink, dat ik schuldig zal zijn aan Uw lichaam en bloed, 1 Kor. 11:27. En als ik de zegelen van het Genadeverbond onheilig en het waarteken mijner verlossing, dan vrees ik streng gestraft te zullen worden, even alsof ik mijn Zaligmaker met voeten getreden zou hebben en de Heere der heerlijkheid in het aangezicht gesmaad.

Want als Uza met de dood is gestraft omdat hij zijn hand onbedacht naar de ark des verbonds uitgestrekt had, 2 Sam. 6:7, welke straf behoor ik dan te verwachten, die lichtvaardig tot Jezus Christus kom, in Wie alle volheid der Godheid lichamelijk woont, Kol. 2:9?

Zal ik dan doen zoals degenen deden, die genodigd waren tot de koninklijke maaltijd, maar die weigerden te gaan, Matth. 22:3 ? Zal ik een uitvlucht nemen in de bekommelingen die mijn verstand belemmeren, in de vleeselijke lustziekten, die mijn mond

verslappen, in de gebreken, die mijn ziel verderven? Zal ik die bruid nadoen, die, in plaats van haar Bruidegom de deur te openen, terwijl Hij kwam om haar tot Zijn maaltijd te brengen, zei: Ik heb mijn rok uitgetogen, hoe zal ik hem weder aantrekken? Ik heb mijn voeten gewassen, hoe zal ik ze weder bezoedelen, Hoogl. 5:3?

Maar ik vrees, dat de Koning vertoorned mij onwaardig verklaren zal om van, Zijn maaltijd te eten, en dat Hij zou zweren in Zijn toom, dat ik nimmermeer in Zijn rust zal komen, Ps. 95:11. Ik vrees, dat, als ik mijn Heere afsla, terwijl Hij nabij is en Hij mij zo beminnelijk nodigt, dat ik gestraft zal worden als de bruid, en dat mijn Beminde zal weggaan van mijn ziel, Hoogl. 3:1, 2. Dan zal ik Hem niet vinden, als ik Hem zal zoeken. Dan zal Hij mij niet antwoorden, als ik Hem zal roepen.

O mijn God! trek mij dan uit deze angst, en volbreng Uw kracht in mijn zwakheid, 2 Kor. 12:9. En laat niet toe, dat ik mij uit ondankbaarheid zou vervreemden van een tafel, waar U zulke heerlijke liefelijkheden bereidt.

En opdat ik waardig aan die tafel mag komen, zo geef mij de voorbereidingen die mij ontbreken. Ik ben niet gereinigd naar de zuiverheid van het Heiligdom. Maar opdat ik het ware Pascha mag houden, zo wil toch HEERE! Gij, Die goed zijt, mij genadig zijn, want ik zoek U van ganser harte, 2 Kron. 30:18-20.

Ik ben met de dwaze maagden in slaap gevallen, Matth. 25:5. Ik vind geen olie in mijn lamp om de Bruidegom tegemoet te gaan. Nochtans zal ik daarom de moed niet opgeven. Ik zal niet gaan tot de verkopers; ik zal mijn toevlucht niet nemen tot de verdiensten der heiligen, noch tot het bloed der martelaren, maar zal mij keren tot Hem, Die ze uit later genade schenkt. Tot U, Heere Jezus, Die de ware Bron zijt, Wiens kostelijke olie nedervloeit, niet alleen tot de baard, maar ook tot de onderste zoom van het kleed, Ps. 133:2. De volheid van Uw genade zal tot mij afvloeien, die de geringste van Uw schepselen ben. U zult mijn hart vervullen met de olie des geloofs, der liefde en der hoop. En als mijn lamp ontstoken is aan de stralen van de Zon der Gerechtigheid, zal ze nimmermeer uitgeblust worden.

Als een groot koning wil overnachten in een eenvoudig huis, dan zendt hij zijn boden vooruit en de kamers worden met zijn huisraad versierd. Er is geen geringer huis dan mijn ziel, want zij is geheel ontbloot van gerechtigheid en heiligheid. Maar zij is ingeschreven om de behuizing te zijn van de Koning der koningen, zo zult U, Heere, daar zenden Uw koninklijke toerusting. Uw Geest zal deze kamer komen versieren, waarin U het Avondmaal met Uw discipelen wilt houden.

Gij zult, Heere, mij bekeren, en dan zal ik bekeerd zijn, Jer. 31:18, want Gij zijt de Heere mijn God. Verbreek mijn geest en mijn hart, opdat zij U een behagelijke offerande zijn en dat ik de druipende vochtigheid van Uw genade ontvang. Ik ben doortrokken van mijn vuiligheid en verhard in mijn ongerechtigheid. En zoals Mozes, die eertijds de rotssteen met zijn staf sloeg en daaruit stromend water deed vloeien, Num. 20:11, wil mij zo aanraken met Uw Geest en met de staf van Uw Woord, dan zult U mij doen smelten in tranen van berouw. Dan zal ik met mijn tranen het huis reinigen, waarin U komen wilt, want, och arme! het is geheel met zonden besmet.

In de maaltijd, Heere, waar U mede aanzat in het huis van de Farizeeër, Luk. 7:48, toonde U een grote liefde, toen U die arme zondares vergaf, die Uw heilige voeten met haar tranen natmaakte en deze met haar haren afdroogde. Maar in de maaltijd die U in Uw Kerk houdt is oorzaak om een grote liefde te bewijzen en nog aangenamer te maken. Want daar zijn meer zonden te vergeven en daar zijn minder tranen. Uit mijn

ogen vloeien geen tranen genoeg om Uw voeten te wassen; maar U, HEERE! hebt bloed genoeg om al de zonden van de wereld af te wassen, 1 Joh. 1:7, en Uw liefde is het, die veel zonden bedekt, Joh. 1:29; 1 Petr. 4:8.

O God! straf niet naar verdienste en ga niet in het gericht met Uw knecht, want niemand die leeft, zal voor Uw aangezicht rechtvaardig zijn, Ps. 143:2. Zo Gij lust hebt met mij te twisten, niet één uit duizend zal ik U beantwoorden, Job 9.3. Heere, U had mij rijk begiftigd; U had mij gegeven het lieflijke van Uw erfdeel, Ps. 16:6. U hebt mij geschapen naar Uw beeld, Gen. 1:27, weer gekocht door het bloed van Uw Zoon, 1 Petr. 1:19, en door Uw Geest geleerd de waarheid die in het binnenste des harten is, Ps. 51:8. En als ik de loop van mijn leven overdenk, zo bevind ik, dat U al mijn jaren met weldadigheid gekroond hebt, Ps. 65:12.

U hebt mij duizendmaal meer goed gedaan dan ik zou hebben kunnen begeren of denken. Al die wonderlijke genade en bijzondere gunsten behoorden mijn hart in liefde te ontsteken en mij brandend te maken tot de ijver van Uw huis, Ps. 69:10. Maar ik heb het talentpond, dat u mij gegeven hebt, niet alleen begraven, Matth. 25:25, maar heb ook Uw goederen onnut doorgebracht, door een verkwisting die haar voorbeeld niet kent, Luk. 15:13. Al Uw gunsten heb ik misbruikt. Het licht van Uw kennis heeft slechts gediend, om mij in het kwade te meer te doen zien. Ik ben dartel geweest in voorspoed en ongeduldig in tegenspoed.

Er is geen boosheid waartoe ik niet in staat ben; er is geen zonde waaraan ik niet schuldig ben. Met mijn woorden heb ik U beleden, maar met mijn werken heb ik U verloochend. Ik kom tot U met de lippen, Jes. 29:13, maar mijn hart is geworteld in de wereld. Al is het, dat ik de valse goden niet aanbid en niet neerkniel voor de afgoden, zo zet ik evenwel mijn hart op de eer van de wereld, op de rijkdommen en vermaken van deze wereld, alsof die mijn hoogste goed waren. Mijn hoogmoed, mijn gierigheid en mijn dwaze begeerlijkheid zijn de afgoden der jaloersheid, waardoor ik U tot jaloersheid verwekt heb, Kol. 3:5.

Ik spreek zonder eerbied over Uw hoge Majesteit en over Uw werken. En als ik Uw Naam al niet laster dan spreek ik toch kwaad van mijn naaste, die U naar Uw beeld geschapen hebt. En al is het, dat ik een deel van mijn leven niet aan de dienst der schepselen opoffer door een kerkroof, die niet verontschuldigd kan worden, zo geef ik toch aan het vlees en aan de wereld het grootste deel van mijn dagen, die U tot Uw dienst bestemd hebt.

Ik heb hen die over mij gesteld zijn, die gehoorzaamheid en liefde niet gegeven waartoe U ons verplicht hebt, Tit. 3:1, en ik heb geen zorg gehad om diegenen in de godvruchtigheid te onderwijzen, die U onder mijn opzicht gesteld had, 1 Tim. 5:8. Al zijn mijn handen niet besmet met onschuldig bloed, mijn hart is geweest vol haat, nijd en wraakgierigheid. Ik ben snel geweest om toornig te worden en traag om te vergeven. Als ik mijn lichaam niet besmet heb door hoererij, toch heb ik mijn gedachten bevlekt met vuile lusten; mijn ogen zijn niet vrij geweest van onkuise zaken en mijn oren hebben genoeg genomen in vuile woorden, ofwel ik heb door mijn ijdelheden en wereldse pronkzucht een gloed van onreine begeerten in het hart van anderen ontstoken. Heb ik anderen hun goed niet onttrokken, dan bezit ik toch het Uwe onrechtvaardig, doordat ik de bedrukten niet door bijstand te hulp kom, Jes. 58:7. Ik heb mijn broeders behoeftig gezien en ik heb mijn hart voor hen toegesloten, 1 Joh. 3:17. Als ik al geen vals verwijt tegen mijn naaste maak, zo mis ik toch de liefde om zijn fouten te bedekken, en mijn arglistige tong neemt er genoeg in om te spreken over de gebreken van anderen, 1 Petr. 4:8. Ik ben jaloers over het goed en begerig naar hetgeen dat Uw wijze voorzienigheid anderen heeft meegedeeld. Ik ben vol dwaze gedachten en onredelijke begeerten.

Boven mijn vrijwillige misdaden, die ik met een openbare boosheid heb bedreven, Heere, hoeveel zonden heb ik nog bedreven die mij onbekend zijn, Psalm 25:7? *Mijn ongerechtigheden hebben mij aangegrepen, dat ik niet heb kunnen zien; zij zijn menigvuldiger dan de haren mijns hoofds, en mijnt hart heeft mij verlaten*, Psalm 40:13. *Mijn God, ik ben beschaamd en schaamrood om mijn aangezicht tot U op te heffen, mijn God! Want mijn ongerechtigheden zijn vermenigvuldigd tot boven mijn hoofd, en mijn schuld is groot geworden tot aan de hemel*, Ezra 9:6. *Vader, ik heb gezondigd tegen de hemel en voor u, en ik ben niet meer waardig uw zoon genaamd te worden*, Luk. 15:18, 19. *Tegen U alleen heb ik gezondigd en gedaan dat kwaad was in Uw ogen; wees mij genadig o God, naar Uw goedertierenheid; delg mijn overtreding uit naar de grootheid Uwer barmhartigheden. Was mij wel van mijn ongerechtigheid en reinig mij van mijn zonde. Want ik ken mijn overtredingen, en mijn zonde is steeds voor mij. Verberg Uw aangezicht van mijn zonden, en delg uit al mijn ongerechtigheden*, Psalm 51: 6, 3, 4, 5, 11.

Open voor mij de nieren van Uw barmhartigheden. Geef mij het beste kleed uit Uw kist. Dek mijn naaktheid met de gerechtigheid en onschuld van mijn Zaligmaker, Jezus Christus, opdat ik mag gaan tot de maaltijd des Lams, dat geslacht is voor de grondlegging der wereld, opdat ik U groot make in de vergadering der heiligen. Geef mij een geloof, kostelijker dan goud, opdat ik het manna, dat uit de hemel valt, daarmee mag oprapen, Openb. 2:17.

O mijn God! ik gevoel dat U mij verheugt en vertroost. U versterkt mij en geeft mij moed om tot Uw maaltijd te gaan. Want het is een maaltijd uit liefde, waartoe U niet de rijken nodigt, maar de armen, de gebrekkigen, kreupelen en blinden, die niets hebben om U te vergelden, Luk 14:21.

Toen U op de aarde was, hebt U de zondaren tot U geroepen en met hen gegeten, tot vermeerdering van Uw heerlijkheid; U hebt Uw liefde en vriendelijkheid niet vermindert.

En U nodigt ons, Heere, tot Uw maaltijd, niet alleen ziek, blind en naakt, maar U laat ons daar ook komen om ons te genezen, te verlichten en te bekleden. De wateren van Uw genade dienen niet alleen om de dorst te verdrijven, maar ook om allerlei ziekten en kwalen te genezen, zoals het bad van Bethesda, Joh. 5:2-4. De Engel van Uw grote Raad is neergedaald op de aarde en heeft dit bad voor alle tijden heilzaam gemaakt. Het bloed van de Zoon van God is altijd vol levenwekkende kracht. Ik zal niet zeggen met de arme zieke: Ik heb niemand die mij in het bad draagt, want Gij Heere, zijt Degene, Die onze krankheden op U genomen en onze smarten gedragen hebt, Jes. 53:4.

Gij zijt Zelf het Bad. Mijn ogen zal ik gaan wassen in dat badwater Siloam, daar U het beveelt en daarna zal ik waarlijk kunnen zeggen: Ik was blindgeboren en nu zie ik, Joh. 9:25. Eer dat ik de vruchten van de Boom des Levens plukken zal, zal ik mij met Zijn bladeren bedekken, want zij zijn tot genezing der heidenen, Openb. 22:2.

Heere Jezus, Die mij met een eeuwige liefde liefgehad hebt, Jer. 31:3, Die mij bent komen bezoeken in mijn stinkende graf en die Mij levend gemaakt heb toen ik dood was in mijn zonden en misdaden, Ef. 2:5, geef mij, geef mij, dat ik als de verrezen Lazarus aan Uw tafel mag ontvangen worden.

En daar U het recht van de bloedverwantschap over mij hebt, en mij naaster bent dan Boaz Ruth, de Moabitische vrouw, mijn Heere, dat ik genade in Uw ogen mocht vinden. Spreek tot Uw arme schepsel naar zijn hart en vertroost het. Spreid over mij de slip van Uw kleed en sta mij toe met Uw dienaar te eten en uit Uw vaten te

drinken; dat ik op Uw veld de korenaren rape en het zaad van het eeuwige leven in mijn hart meedrage, in de verwachting, dat ik de gehele oogst mee mag genieten, en dat zelfs het veld mij tot een erfdeel gegeven zal worden, wanneer U hierboven voltrekken zult het huwelijk, waarvan U nog op deze dag de beloften wilt bevestigen in de tegenwoordigheid van Uw volk. *O Heere, zalig zijn ze, die geroepen zijn tot het Avondmaal van de bruiloft des Lams*, Openb. 19:9.

TWEEDE DEEL

BETRACHTING VAN HET HEILIG AVONDMAAL

**Gebed en overdenking voor degene die zich bereidt heeft
om aan de tafel des Heeren te gaan.**

1ste meditatie

O mijn God en mijn Vader; ik beken dat ik onwaardig ben Uw geringste genade. Maar door Uw bevel nodigt Gij mij en door de vriendelijkheid van Uw heilige beloften gelokt zijnde, neem ik de vrijmoedigheid om tot Uw heilige tafel te komen waar Gij Uw grootste rijkdommen ontsluit. Laat niet toe, mijn God dat het tot mijn verdoemenis zou zijn. Verdrijft uit mijn zinnen al de aardse en vleselijke gedachten die mijn aandacht verstoren; wil al mijn zinnen bewaren met een Godvrezende opmerking. Geef mij zulk een ootmoed en bekering, zulk een vrees en eerbied als voor zulk een hoge verborgenheid vereist wordt.

Ik kom niet, Heere, steunende op mijn gerechtigheid, noch opgeblazen door de hoogmoed van mijn verdiensten, maar ik kom als een arme, doodwaardige tot de God van ontferming; als een ellendig zondaar tot de Zaligmaker der gemeente; als besmet met gebreken tot de Fontein van gerechtigheid. Ik kom als een arme bedelaar tot de Heere des aardrijks, als een blinde tot het Licht der wereld, Johannes 8: 12; als naakt tot de Vader der barmhartigheden; als honger en dorst hebbende naar de gerechtigheid, tot Hem Die het Brood des levens is, Matth. 5: 6; Johannes 6: 35; en tot de Oorsprong van levendig water, *voortspringende tot in het eeuwig leven*, Johannes 4: 14.

Ach Heere, Die het berouw van David, het smeken van Manasse, de tranen van de arme zondares, het geloof van de moordenaar, het wenen van de heilige Petrus, en het gebed van de tollenaar Uw hebt laten welgevallen, neem ook mijn ootmoedigheid aan. Ik ben niet waardig mijn ogen naar de hemel op te slaan. Doch, *wees mij arme zondaar genadig*, Lukas 18: 12. Schrijf mij in het boek van Uw genade; verzegel mijn

verlossing en zuiver mij van al mijn besmettingen, Efése 1: 13. Kom mij, ellendig mens te hulp, verlicht mijn duisternis, bedek mijn naaktheid en zend mij niet ledig weg, want anders moet ik op de weg versmachten. Maar verzadigd mij meer en meer met de rijke goederen van Uw huis en drink mij uit de beek Uwer wellusten; Psalm 36: 8.

En omdat Jezus Christus is de Zaligheid en Verlossing, het sieraad en de Schat, het Licht en het Leven, de Spijze en de Drank der Uitverkorenen, doe mij de genade dat ik deze Koning der Koningen mag ontvangen; ja, deze Oorsprong des levens en gelukzaligheid, opdat Hij wonend in mijn hart, daarin mag planten de vrucht van de zalige onsterfelijkheid en de beginselen van Uw koninkrijk en de voorsmaak van Uw heerlijkheid.

Och Heere Jezus, Gij hebt Uzelven overgegeven tot de dood, tot mijn verlossing; geef Uzelf nu aan mijn ziel tot een spijs en voedsel ten eeuwigen leven. O Heere Jezus, Gij die de hoogste hemelen bezit, kom Uw woonplaats nemen in mijn arme ziel die hier zucht op het laagste van de aarde.

Mijn zonden en ongelovigheid sluiten wel de deur voor U, maar Heere, laat het toch van U gezegd worden, *dat Gij inkomt als de deuren gesloten zijn*; Johannes 20: 19. Neem door Uw oneindige kracht de scheidsmuur weg, die tussen U en mij is, Jesaja 59: 2. Open door Uw Geest de deur van mijn ziel; verneder en verzacht mijn harde hart opdat de olie van Uw genade van alle zijden daarin mag stromen.

Och Heere, ik voel dat Gij mij nadert door Uw barmhartigheden, dat mijn ziel van blijdschap opspringt, dat mijn ingewand bewogen wordt, dat mijn hart in mij brandt, dat ik U ontvang met reine lippen en met een boetvaardige ziel en dat Gij door het geloof in mijn hart woont, Efése 3: 17. Doe mij smaken de vriendelijkheid van Uw Geest, dat Die mij versterkt, mij troost en mij met Uw liefde aanvuurt, verwachtende dat Gij Uw zalige engelen van de hemelen af zult zenden, Lukas 16: 22 om mij op hun vleugels te dragen in Uw heilig paradijs, 1 Korinthe 13: 12. Daar zal ik U van aangezicht tot aangezicht zien en met Uw beeld verzadigd worden, Psalm 17: 15. Amen.

2^e meditatie.

Heere mijn God, hoewel ik een arm en ellendig zondaar ben, kom ik nochtans tot Uw hoge maaltijd omdat het een maaltijd der liefde is waartoe U nodigt de armen, onmachtigen, kreupelen en blinden, die niets hebben om U te vergelden. Ik zal de vrijmoedigheid nemen om mij met het brood der engelen te voeden, omdat Gij het de boetvaardige zondaar tot een spijs voorhoudt. Ik zal mijn hand tot de heilige drinkbeker uitsteken, want het is een geneeskrachtige drank, bereid voor hen die geestelijk ziek zijn.

Maar terwijl ik kom om Uw altaar o Heere, te omringen, geeft dat ik mijn handen in onschuld was, Psalm 26: 6. Daar U mij vrijgekocht hebt en dat Gij mij met Uw huisgenoten aan Uw tafel wilt doen aanzitten; laat mij dan met de witte rok des heiligdoms en met de klederen des lichts bekleed zijn, Openbaring 3: 18.

En daar al mijn gerechtigheid en zijn als een wegwerpelijk kleet, bekleed mij, mijn God, met de gerechtigheid van mijn Zaligmaker en met het welriekende kleet van mijn oudste Broeder, opdat ik Uw beste zegeningen mag verkrijgen, Gen. 27. En in plaats van U niets te kunnen aanbieden, laat mij uit Uw hand ontvangen deze spijs die de ziel zó wel smaakt.

Heere Jezus, Gij die mijn tafel aanricht in het midden van mijn vijanden en die mijn beker vol schenkt, Psalm 23: 5, van Uw allerliefste drank - daar Gijzelf Uw genodigden wilt wassen en zalven, stort op mij, bid ik U, Uw aller welriekende Olie;

en was niet alleen mijn voeten, maar ook de handen en het hoofd, opdat ik deel aan U mag hebben, Johannes 13: 8, 9. Dat ik niet alleen deelachtig ben de verzegeling van Uw verbond en de onderpanden van Uw liefde, maar dat ik Uzelven met al Uw weldaden mag ontvangen, terwijl mijn hand het brood en de wijn ontvangt, 't welk door Uw dienaar wordt uitgereikt. Dat mijn ziel opgetogen door het geloof, Uw lichaam mag ontvangen, 1 Kor. 11: 24, hetwelk voor mij gebroken werd en Uw dierbaar bloed dat aan het kruis uitgestort is geweest tot vergeving van mijn zonden; Matth. 26: 28.

En in plaats dat - zoals eens de profeet Elisa zich uitstreckte op een dode om hem op te wekken, 2 Koningen 4 - dat ik in deze ure Jezus zijnde gekruist en gestorven moge omhelzen om van Hem de zaligheid en het eeuwige leven te ontvangen. Dat ik niet alleen evenals Thomas mijn hand in Zijn zijde steke, Johannes 20, maar dat ook mijn hart daarin dringe. Dat ik niet alleen aandachtig overdenke de wonden in Zijn handen en voeten, maar dat ik ook drinken door de mond des geloofs het bloed dat daar uitgevloed is.

O mijn waardige en eeuwige Zaligmaker, daar ik nu de zoom van Uw kleed aanraak, Matth. 9: 21, - verenigd zijnde door het geloof en door de band van Uw geest met Uw menselijke natuur, - bevestigt ook in mij de grote en kostelijke beloften waardoor Gij mij Uw Goddelijke natuur deelachtig maakt, 1 Petrus 1: 4. Ja, dat ik moge worden been van Uw benen, vlees van Uw vlees; *en een zelfde Geest met U*, Eféze 5: 30. Dat ik deze hemelse kracht van U uitgaande, mag gevoelen om mij te verlossen van de vloed van mijn zonden opdat de loop van mijn verdorvenheid gestuit worde, Markus 5: 27.

En als dan, o Heere, zal ik in de vergadering van Uw heiligen bekennen dat Gij het alleen zijt die mij genezen hebt en dat er geen andere zaligheid is. En ik zal U niet alleen loven, gedurende mijn leven op deze aarde, maar als Gij mij uit dit tranendal zult getrokken hebben, dan zal ik een beker vol reukwerk nemen en zal U eeuwig groot maken, Openbaring 5: 8, *in het eeuwige Jeruzalem met de duizenden van Uw engelen in de vergadering en gemeente der eerstgeborenen; welkers namen in de hemelen geschreven zijn*, Hebr. 12: 23. Amen.

DERDE DEEL

Gebeden bij het Heilig Avondmaal des Heeren

Gebed en overdenking voor hen die zich bereid heeft tot de tafel des Heeren

1^e meditatie.

O mijn God en mijn Vader; ik beken dat ik onwaardig ben Uw geringste genade. Maar door Uw bevel nodigt Gij mij en door de vriendelijkheid van Uw heilige beloften gelokt zijnde, neem ik de vrijmoedigheid om tot Uw heilige tafel te komen waar Gij Uw grootste rijkdommen ontsluit. Laat niet toe, mijn God dat het tot mijn verdoemenis zou zijn. Verdrijft uit mijn zinnen al de aardse en vleeselijke gedachten die mijn aandacht verstoren; wil al mijn zinnen bewaren met een Godvrezende opmerking. Geef mij zulk een ootmoed en bekering, zulk een vrees en eerbied als voor zulk een hoge verborgenheid vereist wordt.

Ik kom niet, Heere, steunende op mijn gerechtigheid, noch opgeblazen door de hoogmoed van mijn verdiensten, maar ik kom als een arme, doodwaardige tot de God van ontferming; als een ellendig zondaar tot de Zaligmaker der gemeente; als besmet met gebreken tot de Fontein van gerechtigheid. Ik kom als een arme bedelaar tot de Heere des aardrijks, als een blinde tot het Licht der wereld, Johannes 8: 12; als naakt tot de Vader der barmhartigheden; als honger en dorst hebbende naar de gerechtigheid, tot Hem Die het Brood des levens is, Matth. 5: 6; Johannes 6: 35; en tot de Oorsprong van levendig water, *voortspringende tot in het eeuwig leven*, Johannes 4: 14.

Ach Heere, Die het berouw van David, het smeken van Manasse, de tranen van de arme zondares, het geloof van de moordenaar, het wenen van de heilige Petrus, en het gebed van de tollenaar Uw hebt laten welgevallen, neem ook mijn ootmoedigheid aan. Ik ben niet waardig mijn ogen naar de hemel op te slaan. Doch, *wees mij arme zondaar genadig*, Lukas 18: 12. Schrijf mij in het boek van Uw genade; verzegel mijn verlossing en zuiver mij van al mijn besmettingen, Efése 1: 13. Kom mij, ellendig

mens te hulp, verlicht mijn duisternis, bedek mijn naaktheid en zend mij niet ledig weg, want anders moet ik op de weg versmachten. Maar verzadigd mij meer en meer met de rijke goederen van Uw huis en drenk mij uit de beek Uwer wellusten; Psalm 36: 8.

En omdat Jezus Christus is de Zaligheid en Verlossing, het sieraad en de Schat, het Licht en het Leven, de Spijze en de Drank der Uitverkorenen, doe mij de genade dat ik deze Koning der Koningen mag ontvangen; ja, deze Oorsprong des levens en gelukzaligheid, opdat Hij wonend in mijn hart, daarin mag planten de vrucht van de zalige onsterfelijkheid en de beginselen van Uw koninkrijk en de voorsmaak van Uw heerlijkheid.

Och Heere Jezus, Gij hebt Uzelven overgegeven tot de dood, tot mijn verlossing; geef Uzelf nu aan mijn ziel tot een spijs en voedsel ten eeuwigten leven. O Heere Jezus, Gij die de hoogste hemelen bezit, kom Uw woonplaats nemen in mijn arme ziel die hier zucht op het laagste van de aarde.

Mijn zonden en ongelovigheid sluiten wel de deur voor U, maar Heere, laat het toch van U gezegd worden, *dat Gij inkomt als de deuren gesloten zijn*; Johannes 20: 19. Neem door Uw oneindige kracht de scheidsmuur weg, die tussen U en mij is, Jesaja 59: 2. Open door Uw Geest de deur van mijn ziel; verneder en verzacht mijn harde hart opdat de olie van Uw genade van alle zijden daarin mag stromen.

Och Heere, ik voel dat Gij mij nadert door Uw barmhartigheden, dat mijn ziel van blijdschap opspringt, dat mijn ingewand bewogen wordt, dat mijn hart in mij brandt, dat ik U ontvang met reine lippen en met een boetvaardige ziel en dat Gij door het geloof in mijn hart woont, Eféze 3: 17. Doe mij smaken de vriendelijkheid van Uw Geest, dat Die mij versterkt, mij troost en mij met Uw liefde aanvuurt, verwachtende dat Gij Uw zalige engelen van de hemelen af zult zenden, Lukas 16: 22 om mij op hun vleugels te dragen in Uw heilig paradijs, 1 Korinthe 13: 12. Daar zal ik U van aangezicht tot aangezicht zien en met Uw beeld verzadigd worden, Psalm 17: 15. Amen.

2^e meditatie.

Heere mijn God, hoewel ik een arm en ellendig zondaar ben, kom ik nochtans tot Uw hoge maaltijd omdat het een maaltijd der liefde is waartoe U nodigt de armen, onmachtigen, kreupelen en blinden, die niets hebben om U te vergelden. Ik zal de vrijmoedigheid nemen om mij met het brood der engelen te voeden, omdat Gij het de boetvaardige zondaar tot een spijs voorhoudt. Ik zal mijn hand tot de heilige drinkbeker uitsteken, want het is een geneeskrachtige drank, bereid voor hen die geestelijk ziek zijn.

Maar terwijl ik kom om Uw altaar o Heere, te omringen, *geeft dat ik mijn handen in onschuld was*, Psalm 26: 6. Daar U mij vrijgekocht hebt en dat Gij mij met Uw huisgenoten aan Uw tafel wilt doen aanzitten; - laat mij dan met de witte rok des heiligdoms en met de klederen des lichts bekleed zijn, Openbaring 3: 18.

En dewijl al mijn gerechtigheid en zijn als een wegwerpelijke kleding, bekleed mij, mijn God, met de gerechtigheid van mijn Zaligmaker en met het welriekende kleding van mijn oudste Broeder, opdat ik Uw beste zegeningen mag verkrijgen, Gen. 27. En in plaats van U niets te kunnen aanbieden, laat mij uit Uw hand ontvangen deze spijs die de ziel zó wel smaakt.

Heere Jezus, Gij die mijn tafel aanricht in het midden van mijn vijanden en die mijn beker vol schenkt, Psalm 23: 5, van Uw allerliefste drank - daar Gijzelf Uw genodigden wilt wassen en zalven, - stort op mij, bid ik U, Uw aller welriekende Olie; en was niet alleen mijn voeten, maar ook de handen en het hoofd, opdat ik deel aan U

mag hebben, Johannes 13: 8, 9. Dat ik niet alleen deelachtig ben de verzegeling van Uw verbond en de onderpanden van Uw liefde, maar dat ik Uzelven met al Uw weldaden mag ontvangen, terwijl mijn hand het brood en de wijn ontvangt, 't welk door Uw dienaar wordt uitgereikt. Dat mijn ziel opgetogen door het geloof, Uw lichaam mag ontvangen, 1 Kor. 11: 24, hetwelk voor mij gebroken werd en Uw dierbaar bloed dat aan het kruis uitgestort is geweest tot vergeving van mijn zonden; Matth. 26: 28.

En in plaats dat - zoals eens de profeet Elisa zich uitstreckte op een dode om hem op te wekken, 2 Koningen 4 - dat ik in deze ure Jezus zijnde gekruist en gestorven moge omhelzen om van Hem de zaligheid en het eeuwige leven te ontvangen. Dat ik niet alleen evenals Thomas mijn hand in Zijn zijde steke, Johannes 20, maar dat ook mijn hart daarin dringe. Dat ik niet alleen aandachtig overdenke de wonden in Zijn handen en voeten, maar dat ik ook drinken door de mond des geloofs het bloed dat daar uitgevloed is.

O mijn waardige en eeuwige Zaligmaker, daar ik nu de zoom van Uw kleed aanraak, Matth. 9: 21, - verenigd zijnde door het geloof en door de band van Uw geest met Uw menselijke natuur, - bevestigt ook in mij de grote en kostelijke beloften waardoor Gij mij Uw Goddelijke natuur deelachtig maakt, 1 Petrus 1: 4. Ja, dat ik moge worden been van Uw benen, vlees van Uw vlees; *en een zelfde Geest met U*, Efëze 5: 30. Dat ik deze hemelse kracht van U uitgaande, mag gevoelen om mij te verlossen van de vloed van mijn zonden opdat de loop van mijn verdorvenheid gestuit worde, Markus 5: 27.

En als dan, o Heere, zal ik in de vergadering van Uw heiligen bekennen dat Gij het alleen zijt die mij genezen hebt en dat er geen andere zaligheid is. En ik zal U niet alleen loven, gedurende mijn leven op deze aarde, maar als Gij mij uit dit tranendal zult getrokken hebben, dan zal ik een beker vol reukwerk nemen en zal U eeuwig groot maken, Openbaring 5: 8, *in het eeuwige Jeruzalem met de duizenden van Uw engelen in de vergadering en gemeente der eerstgeborenen; welkers namen in de hemelen geschreven zijn*, Hebr. 12: 23. Amen.

Vierde deel

Gebeden na het Heilig Avondmaal des Heeren

Dankzegging nadat men aan de tafel des Heeren is geweest.

1^e meditatie.

Looft den Heere, mijne ziel en al wat binnen in mij is, Zijn heiligen Naam. Looft den Heere mijn ziel en vergeet geen van Zijn weldaden, Psalm 103: 1, 2. Bovenal gedenk o mijn ziel, eeuwig de genade te vertellen die God U deze dag gegeven heeft. Tevoren was ik een moordkuil, een woning van boze geesten, een goot van vuile begeerlijkheden; en zie, nu ben ik een huisheer van de Godheid, het paleis van de levendige God, de bruid van de enige geboren Zoon van God, de tempel van de Heilige Geest. Heden is de zaligheid tot mij gekomen. En ik moet zeker geloven dat ik een waar kind van Abraham ben, Lukas 19: 9.

Al de Personen van de allerheiligste en allerheerlijkste Drie-eenheid verzekeren mijn zaligheid. Ik kan niet twijfelen aan de barmhartigheid van de Vader, want Hij heeft voor mij Zijn Eigen Zoon niet gespaard, Romeinen 8: 32. Hij heeft Zich overgegeven tot de schandelijkste dood des kruises om mij van mijn zonden vrij te kopen; en nu geeft Hij mij Zichzelf tot een spijs en voeding ten eeuwigen leven. De Zoon verenigt mij met Zichzelf door de allervaste en ongeveinsde band der liefde die onder de mensen is. Hij maakt mij been van Zijn benen en vlees van Zijn vlees, Efése 5: 30. *En één Geest met Hem, 1 Kor. 6: 17.* Door dit middel maakt Hij mij Zijn verdiensten deelachtig en al Zijn weldaden. *De Heilige Geest vertroost en verheugt mij, getuigende aan mijn geest, dat ik een kind van God ben, een erfgenaam Gods en mede erfgenamen van Jezus Christus, Romeinen 8: 16.* Hij verzegelt mij tot de dag der heerlijke verlossing, Efése 4: 30.

De koning Beltsazar - gedurende zijn heerlijke maaltijd - zag een hand die zijn vonnis opschreef. Maar ik, gedurende de overheerlijke maaltijd van mijn Zaligmaker, heb gevoeld de vinger Gods, schrijvende in mijn hart mijn eeuwige vrijspraak en mij verzekerende dat God met mij in het gericht niet zal treden, Psalm 143 vers 2. En dat hij voor mij in de hemel, een onverderfelijk erfdeel dat niet besmet, noch verwelkt kan

worden, heeft weggelegd; 1 Petrus 1: 4.

- Ik zal niet meer vrezen voor mijn voorleden zonden, want de drinkbeker der dankzegging die ik nu deelachtig ben geweest, is de gemeenschap met het bloed van Jezus Christus, 1 Kor. 10: 15. Dat is vergoten tot vergeving van al mijn zonden.
- Ik zal de toorn van God niet meer vrezen, want ik heb nu ontvangen de onderpanden van mijn vrede en verzoening met God, door het bloed des Lams, vergoten aan het kruis. *Gerechvaardigd zijnde door het geloof, zal ik vrede met God hebben door onze Heere Jezus Christus*, Romeinen 5: 1. Daarom zal ik roemen in de hoop der kinderen Gods.
- Ook zal ik de dood niet meer vrezen, want omdat ik gegeten heb van de vrucht van de Boom des levens zal ik nimmer sterven. *Jezus Christus is de Opstanding en het Leven*. Wie daarvan eet zal in eeuwigheid leven, Johannes 6: 35. *Die in Hem gelooft, zal leven, al ware hij ook gestorven*, Johannes 11: 25.
- Ik zal niet vrezen voor het afbreken van deze aardse tabernakel, want hoewel mijn lichaam tot verrotting en stof gebracht zal worden, zal God het nochtans ten laatsten dage opwekken, 2 Kor. 5: 1. Ik heb nu ontvangen de vrucht der onsterfelijkheid, en een zeker pand dat Jezus Christus mijn vernederd lichaam eens veranderen zal en aan Zijn heerlijk lichaam gelijkvormig maken, Fil. 3: 21. Nadat de wormen het doorknaagd hebben, zal ik in mijn vlees Gods zien en mijn ogen zullen Hem aanschouwen en geen ander, Job 19: 26.

O wat een vreugde en vertroosting voel ik nu in mijn ziel! *Mijn hart heeft zich verheugd en mijn eer is vrolijk; ook zal mijn vlees zeker wonen*, Psalm 16: 9. Ik zal met de hemelse heirscharen der engelen zingen: *ere zij God in de hoogste hemelen, en vrede op aarde, in de mensen een welbehagen*, Lukas 2: 14 De droefheid wijkt van mij, want ik bezit de vreugde en de vertroosting in Zijn huis. Ik vind in mijn Jezus onuitsprekelijke liefelijkheden en wellusten. In mijn hart zal nu voortaan een gedurige feestmaal zijn en de vrede Gods die alle verstand te boven gaat, zal mijn hart en zinnen bewaren in Christus Jezus, Fil. 4: 7. Wat zal Uw arme dienstknecht meer kunnen zeggen? Ik ben te gering ten aanzien van al die weldaden en trouw die Gij aan mij gedaan hebt. Gij geeft mij Heere, boven al hetgeen dat ik zou kunnen begeren of denken. Gij geeft mij de voorsmaak van Uw hemels Kanaän en het voorgevoel van Uw heerlijke gemeenschap. O, wanneer zal ik ten volle verzadigd worden van het brood van Uw koninkrijk en met de volheid van Uw huis? Wanneer zult Gij mij doen baden in de stroom van Uw wellusten? *Mijn ziel dorst naar God, naar den levendigen God. O, wanneer zal ik ingaan en voor Gods aangezicht verschijnen?* Psalm 42: 3. Het is genoeg, o Heere, neem mijn ziel nu tot U. Laat mij in vrede gaan naar Uw beloften; want mijn ogen hebben Uw zaligheid gezien, Lukas 2: 29. En dus verwachtende het genieten van de eeuwige vreugde, *wat zal ik den Heere vergelden voor al Zijn weldaden aan mij bewezen? Ik zal den beker der verlossing opnemen en de naam des Heeren aanroepen. Ik zal mijn beloften den Heere betalen, nu in de tegenwoordigheid van al Zijn volk. In de voorhoven van het huis des Heeren, in het midden van Uw, o Jeruzalem.* Psalm 116.

O grote God, gelijk Gij mij Uw grote weldaden geschonken hebt en de hand om die te ontvangen, geef mij ook dat ik die met eeuwige dankzegging erken. Heere Jezus, Die mij vereert met Uw versieringen om het huis aangenaam te maken – hetwelk Gij met Uw tegenwoordigheid eert - geef mij ook het wierookvat om voor U te wieroken, *opdat mijn gebeden opklimmen als een reukwerk voor Uw aangezicht en de opheffing*

mijner handen als het avondoffer, Psalm 141:2.

En zoals eertijds Uw genadige tegenwoordigheid zich openbaarde in de tempel van Salomo door het vuur dat van de hemelen afdaalde, 2 Kron. 7: 1, en het brandoffer verteerde, doe also van de hemelen afkomen in min of meerder mate, het vuur van Uw liefde, die mijn gebeden vurig maakt opdat de vlam van mijn lof tot U opklimme. Jozef van Arimathéa en Nicodémus, toen zij het dode lichamen van onze Zaligmaker kregen, legden het met een mengsel van mirre en aloë in een rein linnen kleed; en ik, Heere, die ontvangen heb mijn Zaligmaker, voor mij gestorven en in heerlijkheid opgevaren, geef dat ik Hem mag herbergen in een rein genoemd en in de onververderfelijkheid van een zachtmoedige en stille geest, 1 Petrus 3: 3, die kostelijk is voor God, evenals welriekende kruiden.

Zij die het voorrecht hebben een groot vorst in hun huis te ontvangen, houden het oog gedurig op hem en zijn gedurig bezig met hem te dienen of eer aan te doen. Nu ik deze eer geniet om in mijn huis te mogen huisvesten de Koning der Koningen en de Heere der Heren, geef dat al mijn genegenheden de knieën voor Hem komen buigen en dat er in mij niets zal wezen dat zulk een uitnemend Gast zou vertoornen. Dat ik voor Hem wegdoe de vuilheid mijner gebreken en de besmetting van mijn onreine begeerlijkheden. Dat alle beschroomdheid wijke voor de vrees om Hem te mishagen. Dat al mijn zorgen plaatsmaken voor de zorg Hem te behagen. En dat mijn ziel als een heiligdom en geheiligde plaats zij, waar ik mij met U vermaken mag door heilige overdenkingen en aandachtige gebeden.

O grote God, die heden mijn genade en verlossing verzegeld hebt, doe mij Uw Geest der heiligmaking gevoelen. Gelijk mij de gekruiste Jezus Christus voor de ogen afgeschilderd is geworden, Gal. 3: 1, geef mij also te kunnen kruisigen de oude mens en het lichaam der zonde tot niet te doen; Rom. 6: 9, 10. En gelijk Jezus Christus eenmaal voor de zonden gestorven is, om eeuwig Gode te leven, *geef dat ik also de zonde mag afsterven om eeuwig God te leven door Jezus Christus. En dat de zonde niet meer heerse in mijn sterfelijk lichaam om die te gehoorzamen in haar begeerlijkheden. Dat ik mijn leden niet geve tot wapenen der ongerechtigheid en der zonde, maar dat ik die Gode geve, als uit de dood levend geworden;* Rom. 6: 12. Dat ik U mijn lichaam opoffere tot een heilige en Gode welbehaaglijke offerande, welke is mijn redelijke Godsdienst, Rom. 12: 1; opdat ik met de apostel mag zeggen: *ik ben met Christus gekruist; en ik leef; doch niet meer ik, maar Christus leeft in mij. En hetgeen ik nu in het vlees leef, dat leef ik door het geloof des Zoons Gods, die mij lief gehad heeft en Zichzelven voor mij overgegeven heeft;* Gal. 2: 20.

O Heere, daar Uw mij omhelsd hebt, met Uw gerechtigheid bekleed en met het brood der engelen gespijst, dat ik dan niet wederkere tot de zwijnendraf en de vuilheid mijner zonden; maar dat mijn gehele leven een strijd zij tegen mijn begeerlijkheden en een overwinning daarover; én de betrachtting van Godsvrucht; én een loopbaan tot U, door de weg van goede werken die Gij bereid hebt, *opdat wij in dezelve wandelen zouden,* Eféze 2: 9.

Jonathans ogen werden verlicht omdat hij een weinig honing tot zijn mond gebracht had, deze was vloeiende op het veld, 1 Sam. 14: 26. En ik, Heere, die in mijn hart draag de honing die afdruipt van de Rotssteen aller eeuwen, zou ik dan niet verlicht worden? Tevoren was ik duisternis, maar ik zal nu voortaan *een licht zijn in den Heere,* Eféze 5: 8.

De profeet Elia hebbende gedronken uit de fles met water en brood gegeten wat op de kolen gebakken was, hetwelk hem door een engel van de hemel gebracht werd, voelde

zich zó versterkt dat hij door de kracht van die spijze 40 dagen en 40 nachten verder ging, totdat hij kwam aan de berg Gods, Horeb; 1 Kon. 19. En ik Heere, die gebracht zijt door Uw geest om te drinken van dat levende wateren en te eten van het hemels brood, hetwelk de hitte van de toorn Gods op het altaar des kruises heeft gedragen, en ons geworden is tot een voedstel ten eeuwigen leven; - ach, geef dat ik door de kracht van het heilig Brood voortga van geloof tot geloof en van genade tot genade, totdat ik voor U kome en neervallen op de berg Sion. Daar zal het niet nodig zijn de heilige sacramenten te gebruiken, waar de gordijnen weggeschoven en de voorhang verscheurd zijn; - zonder schaduwdienst of voorbeeld - zal ik U van aangezicht tot aangezicht aanschouwen. Ik zal mijn Jezus volgen waar dat Hij ook heengaat. *Ik zal geen honger, noch dorst meer hebben, want het Lam, Dat in het midden van den troon is, zal mij voeren en mij leiden tot de levendige fonteinen der wateren. En God Zelf zal alles in mij zijn;* Openbaring 7: 17. Amen.

Dankzegging nadat men het heilig avondmaal ontvangen heeft.

2e meditatie.

Al sprak ik de taal der engelen en dat ik een van de harpen had van de gelukzalige heiligen die in de hemel over hun overwinning zingen en spelen, daarmee kan ik nochtans niet dankbaar genoeg zijn voor de genade die God mij deze dag gegeven heeft. Met verwondering wordt het geluk van Abraham aangemerkt, omdat hij engelen geherbergd had, Hebr. 13: 1. Maar mijn gelukzaligheid is oneindig veel groter, want ik huisvest Hem Die de engelen aanbidden en voor wiens tegenwoordigheid de Cherafijnen zich met hun vleugelen bedekken, Psalm 96: 7; Jesaja 6: 2. De engelen bleven maar zeer korte tijd in Abrahams huis. Maar Jezus Christus wil eeuwig in mijn hart blijven. De koninklijke profeet verheft de goedheid van God omdat hij de mensen tot spijze heeft gegeven, de dieren des velds, de vogelen des hemels, en de vissen der zee; Psalm 8. Maar ik heb veel meer oorzaak de oneindige barmhartigheid Gods te verheffen die mij voedt met het vlees en bloed van Zijn enige Zoon.

Dezelfde profeet David zag de maan en de sterren met verwondering aan, die tot voordeel van de mens aan de hemel lichten, Psalm 8: 4. Maar als ik Heere, ernstig bemerk de innerlijke bewegingen der barmhartigheden onzes Gods, met welke ons bezocht heeft den Opgang uit de hoogte, Lukas 1: 79, voelende de Zon der gerechtigheid stralen in mijn hart, dan heb ik veel meer oorzaak om met verwondering opgetogen te wezen en uit te roepen: *wat is den mens, dat Gij zijner gedenkt en de zoon des mensen, dat Gij hem bezoekt?* Psalm 8: 5.

Elisabeth, de moeder van de heilige Johannes de Doper, werd bezocht door de gelukzalige maagd, en riep uit: *vanwaar komt mij dit, dat de moeder mijns Heeren tot mij komt?* Lukas 1: 43. Maar ik kan heden met veel meer verwondering zeggen: vanwaar komt mij dit, dat niet de moeder mijns Heeren, maar dat mijn Heere Zelf Zich vernederd heeft tot mij, om zijn arme dienaar te bezoeken? Dat de Hemel zich neergebogen heeft tot de aarde? Dat de Schepper met Zijn heilige tegenwoordigheid Zijn schepselen vereerd heeft? Zodra de groetende stem van de heilige maagd tot de oren van Elisabeth kwam, huppelde het kleine kind van vreugde in haar buik. Maar, daar niet alleen de groet van de Zaligmaker tot mijn oren is gekomen maar dat Hij ook Zelf is komen wonen in het binnenste van mijn ziel, o, dat dan mijn hart opspringe van vreugde; dat al mijn ingewanden ontvonken, dat mijn genegenheden ontbranden!

Dit is de gelukzalige dag die de Heere gemaakt heeft. Laat ons op dezelfde ons verheugen en verblijd zijn; Psalm 118: 24.

Velen herbergen koningen en hun hofgezin, die er niet rijken van worden. Maar ik mag herbergen Hem die op Zijn kleed en op Zijn heup heeft geschreven: *De Koning der koningen en de Heere der heren*. Zo zal ik eeuwig onuitputtelijke schatten bezitten. *Want hij heeft ook Zijn Eigen Zoon niet gespaard, maar heeft hem voor ons allen overgegeven, hoe zal Hij ons ook met Hem, niet alle dingen schenken?* Rom. 8: 32. Indien God het huis van Obed-Edom gezegend heeft, omdat hij de ark des verbonds geherbergd had, 2 Psalm. 6, heb ik dan geen oorzaak te hopen dat God mij zegenen zal met Zijn heiligste zegeningen omdat ik voor altijd en eeuwig herberg Hem van wie de ark des verbonds maar een afbeelding was en de voetbank van Zijn voeten? *Gezegend zij de God en Vader van onze Heere Jezus Christus, Die ons gezegend heeft met alle geestelijke en hemelse zegeningen in den hemelen, in Christus; en Die ons bekwaam gemaakt heeft, om deel te hebben in de erve der heiligen in het licht, Efëze 1: 3.*

- Ik zal een dure tijd niet meer vrezen, want ik herberg die grote Profeet, Die niet alleen vermenigvuldigd het meel in de kruik en de olie in de fles, maar die ook Zelf het Brood des levens is en de Springader van levendig wateren, voortspringende ten eeuwigen leven. *De Heere is mijn Herder, mij zal niets ontbreken. Hij doet mij nederliggen een grazige weten; hij voert mij zachtkens aan zeer stille wateren; hij verkwikt mijn ziel; Psalm 23.*
- Ik zal de wereld niet vrezen, noch haar onstuimigheid; want Jezus Christus heeft de wereld overwonnen. Hij gebiedt de winden en de baren en ze worden gehoorzaam. *Laat haar wateren bruisen, laat ze beroerd worden, laat de bergen daveren door haar verheffing, Sela. De beekjes der rivier zullen verblijden de stad Gods; het heiligdom der woningen des Allerhoogsten; Psalm 46.*
- Ik zal het zwaard van de slaande engel niet vrezen, want niet alleen de bovenste dorpel en de deurposten van mijn huis maar ook het binnenste van mijn ziel is besprengd met het bloed van het onbevleete Lam; Exodus 12.
- Ik zal het woeden van de grote draak noch de arglistige beschuldigingen van de oude slang niet vrezen, want de duivel vermag niets tegen Jezus Christus, noch tegen zijn leven. *Nu is de zaligheid, en de kracht, en het koninkrijk geworden onzes Gods en de macht van zijn Christus; want de verklager onzer broederen, die hem verklaagde voor onzen God, dag en nacht, is nedergeworpen; Openbaring 12: 10.* Wij hebben hem overwonnen door het bloed des Lams en zullen hem binnenkort vermorzeld zien onder onze voeten, Rom. 16: 20.
- Alzo weinig zal ik ook de dood en de hel vrezen, want Hij heeft in Zijn hand de sleutel van de hel en des doods. *Dood, waar is uw prikkel? Hel, waar is uw overwinning? De prikkel nu des doods is de zonde en de kracht der zonde is de wet; maar Gode zij dank, die ons de overwinning geeft door onzen Heere Jezus Christus; 1 Kor. 15.*
- Ik zal ook niet vrezen voor de laatste ondergang van deze wereld, als de hemelen gelijk het ruisen van een geweldige wind voorbij zal gaan en de elementen door de hitte zullen versmelten en dat de aarde en alles wat daar in is, geheel verbranden zal, 2 Petrus 3: 10; want dan zal God mij in Zijn barmhartigheden bewaren. Ik zal niet uitgeroeid worden naar de gewoonte van hen die verbannen werden, want ik herberg niet de gezanten van Jozua, maar van de ware Jozua Zelf. Hij zal Zijn engelen zenden die mij uit de brand trekken, bij de hand zullen leiden, en tot de

berg Sion en de stad des levenden Gods leiden, Jozua 6.

- In 't kort, ik zal ook het laatste oordeel niet vrezen, want met het verborgen manna heb ik ook de witte keursteen gekregen; Openbaring 2: 17, die het rechte teken van de vrijspraak van doodsschuldigen is. Mijn Rechter zal mijn Voorspraak zijn en indien God mij rechtvaardigt, wie zal mij verdoemen? Rom. 8: 33.

O mijn God laat niet toe dat ik zovele weldaden ontvangen hebbende U met ondankbaarheid zou vergelden. Dat ik niet doe als de koning der Amorieten die de gezanten beledigde, die David gezonden had om hem te troosten, 2 Sam. 10. Dat ik de getrouwe Gezant geen leed doe, die gekomen is om een eeuwig verbond met mij te maken. Dat ik die Trooster niet bedroev, die mij verzegeld tot den dag mijner verlossing, Efêze 4: 30. Maar dat Hij in mijn ziel gediend en geëerd worde met mijn allerheiligste en vurigste genegenheden; en dat ik dag en nacht Zijn genade overdenke.

En zoals eertijds in de ark niets kostbaarder was dan de tafelen der wet, zo ook, nadat Gij mij uitverkoren hebt om Uw heiligdom te zijn en de tabernakel Uwer heerlijkheid, vernieuw mij alzo naar Uw Beeld, dat ik in de wereld niets waardigers acht, dan Uw heilige geboden te gehoorzamen. Ik weet wel dat ik van mijzelf onbekwaam ben om U te dienen, want ik ben van nature een kind des toorns, gelijk ook de anderen, Efêze 2: 3. Al de inbeeldingen mijns harten zijn boos ten aller tijd, Gen. 6: 5. Ja, ik ben dood in mijn zonden en misdaden, Efêze 2: 1. *Maar indien het bloed der stieren en bokken en de as der jonge koe besprengende de onreinen, hen heiligde tot de reinheid des vleses, hoeveel te meer zal het bloed van Christus, Die door den eeuwigen Geest Zichzelven Gode onstraffelijk opgeofferd heeft, mijn consciëntie reinigen van dode werken om den levendigen God te dienen!* Hebr. 9: 13, 14. En gelijk de staf van Aäron bloeide, Num. 17: 8 en amandelen droeg, toen die in het heilige der heiligen gelegd werd, alzo, Heere, zal Uw heilige tegenwoordigheid mij heiligen om een geestelijke staf in Uw huis te zijn; zo zult Gij mij dagelijks doen bloeien en vrucht dragen in min of meerdere mate, tot goede werken. Indien eertijds een dode opstond omdat hij had aangeraakt de doodsbeenderen van de profeet Elisa, 2 Kon. 13: 1, zo zult Gij mij, Heere opwekken tot nieuwigheid des levens, doordat ik heden de gekruiste Jezus Christus omhels. Want hoewel mijn ziel in een verschrikkelijke dood en in een diep graf ligt, evenals die arme dode eertijds, zo heeft, o Heere, de aanraking van Uw geest meer kracht als de aanraking van het gebeente van Uw profeet.

Op de komst Jezus Christus in deze wereld vluchten de boze geesten en werden de bezetenen verlost. Nu, hoe groot is dan de blijde inkomst van de Zaligmaker in mijn ziel die daaruit al de boze geesten verjaagt; opdat ik verlost zijnde van al de helse begeerlijkheden die mij in het vuur van toorn hadden gestort en in het slijk van mijn vuile geneugten. Maar

O mijn God, geef mij dat ik de gekruiste Jezus Christus altijd voor ogen houdt, Gal. 3: 1. Druk Hem in mijn hart dat Hij mij zo ingebeeld wordt, dat Hij het voorbeeld van mijn leven zij en de troost in mijn dood. *Dat ik nimmermeer roeme dan alleen in het kruis van Jezus Christus mijn Zaligmaker door welke mij de wereld gekruist is en ik der wereld,* Gal. 6: 16. Daar Gij in mij gelegd hebt de Springader des lichts en des levens, de schatten der wijsheid en der kennis en de Oorsprong van ware hemelse vermakelijkheden, geef dat ik ten alle tijd mijn dorst daarmee zal lessen. Dat ik door geen ander geneugte daar vanaf gebracht worde. Dat ik geen andere rijkdom begere. Dat ik mij zonder ophouden in dit Licht verheuge en dat ik hetzelfde navolge totdat het mij eens zal gevoerd hebben in Uw hemelse Kanaän. Dat al mijn handelingen,

mijn woorden, mijn gedachten zijn tot de eer van Uw heilige Naam, tot de stichting van mijn naasten en tot de zaligheid van mijn ziel.

En nu Heere, geef dat het lijden waarvan ik heden door Uw genade de gedachtenis gehouden heb, mij niet alleen werd voorgesteld om mijn verlossing te verzekeren maar ook om mij te dienen tot een voorbeeld om de voetstappen van mijn Zaligmaker na te volgen. Vermeerder dan mijn geloof, versterk mijn moed tot lijden en ondersteun mij in die mate dat ik met Simon van Syrene, Jezus Christus mag navolgen, Zijn kruis dragende, Matth. 27.

En daar mijn Zaligmaker Zijn heilig avondmaal met Zijn discipelen gehouden had, en daarna in de hof ging waar hij de beangst werd tot de dood toe en druppelen bloed zweette, geef dat ik ook zo in het afgaan van deze heilige tafel, nadat ik de lofzang met deze gelukzalige vergadering zal gezongen hebben, mij bekwaam en bereid vinde om voor Uw naam te lijden.

Dat ik bereid zij om mijn bloed te vergeten tot eer van Hem Die het Zijne niet gespaard heeft tot de aflossing van mijn zonden. Dat ik gereed zij, om mijn leven te stellen voor de dienst van Hem, Die zijn ziel gegeven heeft tot een schuldoffer voor mijn verlossing. Dat ik mij niet schaam om de boeien, noch gevangenissen, noch de opgerichte galgen om Zijnentwil te ondergaan, daar Jezus Christus mijn Heere om mijnentwil Zich niet geschaamd heeft om gebonden, gegeseld en aan het vervloekte kruis tussen twee moordenaars gehangen te worden.

Een krijgsman bevindt zich moediger en dapperder in de strijd als hij een maaltijd gebruikt heeft. En ik Heere, na zo'n uitmuntende maaltijd, nadat ik van de nieuwe wijn Uws koninkrijks gedronken heb, geef mij te gevoelen nieuwe kracht en sterkte *om de goede strijd des geloofs te strijden, grijpende naar het eeuwige leven*, 1 Tim. 6: 12. Dat ik ongemak verdrage, als een goed krijgsknecht van Jezus Christus. Dat ik Hem getrouw blijve tot den dood toe, verzekerd zijnde de kroon des levens te zullen krijgen, Openbaring 2: 10. Want dit woord blijft vast: *is het dat wij verdragen, wij zullen ook met Hem heersen*, 2 Tim. 2: 12. En als wij in ons lichaam omdragen de doding van de Heere Jezus, zo zal ook het leven van Jezus in ons lichaam geopenbaard worden, 2 Kor. 4: 10.

Och Heere, ik weet wel dat ik van mijzelf de minste aanvechting niet kan weerstaan. Maar ik vermag alle dingen door Christus die mij kracht geeft, Fil. 4: 13. Deze mijn arme ziel is bevangen met verschrikking en besprongen door ijdele vrees; maar niet anders gelijk onze Zaligmaker, genakende het schip dat door de storm bedolven werd, tot Zijn discipelen zeide: *Ik ben het, vrees niet!* Mat. 14: 27. En zo haast Hij in het schip gekomen was bestrafte Hij het onweer. Zo ook, daar Jezus Christus heden tot mij gekomen is zo zal hij de onrust van mijn gemoed stillen en Hij zal mij de genade schenken in het midden van mijn grootste tegenspoed, om mijn ziel in lijdzaamheid te bezitten. Met onbeschroomdheid zal ik het meer des werlds overvaren, dewijl ik in mijn scheepje de Soeverein van de aarde meeneem en de Opperheer van alle schepselen. *Wij zijn geacht als schapen ter slachting; maar in deze allen zijn wij meer dan overwinnaars, door Hem Die ons lief gehad heeft*, Rom. 8: 36.

Och Heere Jezus, blijft bij ons; laat Uw genade ons niet verlaten, want de zon begint te dalen en het licht ons te begeven. *Er is geen trouw, noch weldadigheid in het land*, Hoséa 4: 1. De zonden die ook in Israël de overhand hadden, dreigen ons met een duistere eeuw. De avond genaakt en de nacht begint het aangezicht van de aarde te bedekken; ja vele nachten: een nacht van aanvechting en verzoeking tot het kwade;

een nacht van verschrikking en smart en zorgen; een nacht van angst, druk en een vreselijke dood; een nacht die de dwaze en wijze maagden in slaap brengt. Een nacht die de onschuldige en onnozele mensen verstrikt. Maar Heere Jezus, als Gij bij ons blijft kan geen van deze nachten ons verschrikken. *Als degene die in alles verdrukt worden, doch niet benauwd; twijfelmoedig, doch niet mismoedig; vervolgd, doch niet daarin verlaten; nedergeworpen, doch niet verdorven; 2 Kor. 4: 8,9.*

In het midden van de dikste duisternis zult Gij mijn Licht zijn, Psalm 27: 1. In de donkerste wolken zal de zon Uwer genade mij rondom beschijnen. Gedurende de oorlogen en oorlogsgeruchten zult Gij mijn rust, mijn vrede en mijn stilheid zijn; in mijn vluchten zult Gij mijn toevlucht zijn; in mijn armoede, mijn schat; in mijn naaktheid, mijn bedekking; in dure tijd en hongersnood, zult Gij gedurig mijn deel, mijn spijs en mijn drank wezen. In mijn versmaadheid zult Gij mijn eer krans en heerlijke kroon zijn; in mijn grootste eenzaamheid zult Gij mijn gezelschap zijn; in mijn meeste vrees, zult Gij mijn vertrouwen en de toevlucht van mijn hart zijn. In het dal en de schaduw des doods, zijn Uw stok en staf mijn vertroosting. Ik heb in U gehoopt, Heere, ik zal niet beschaamd worden. Uw goederen en weldaden zullen mij allen dagen mijns levens vergezellen. En als ik mijn loop voleindigd zal hebben, de goede strijd gestreden en het geloof behouden, dan zal ik gekroond worden met de kroon der gerechtigheid, 2 Tim. 4: 7, 8. Want Hem, die ik nu ontvangen heb, zal mij ontvangen in de uur van mijn sterven. Hem die ik plaats in mijn hart gegeven heb, zal mij plaats in Zijn koninkrijk geven. Waar geen nacht, noch duisternis meer zijn zal. Want God Zelf is het licht en het Lam, de fakkel, die nooit meer uitgeblust zal worden, Openbaring 21: 23. Daar zal geen wenen, noch schreien, noch smart meer zijn; want smart en zuchten zullen wegvlieden; *eeuwige vreugde zal op onze hoofden zijn; en vreugde en hartelust zullen wij aangrijpen*, Jesaja 35: 10. En mijn God zal alle tranen van onze hoofden afwissen. Daar zal niets meer ontbreken, want de Boom des levens zal iedere maand des jaars Zijn vruchten voortbrengen. Daar zullen wij gedurig gedrenkt worden aan de stroom des levenden waters die vloeit uit de troon Gods en des Lams. *Verzadiging der vreugde is bij Uw aangezicht; liefelijkheden zijn in Uw rechterhand, eeuwiglijk*; Psalm 16: 11. Amen.